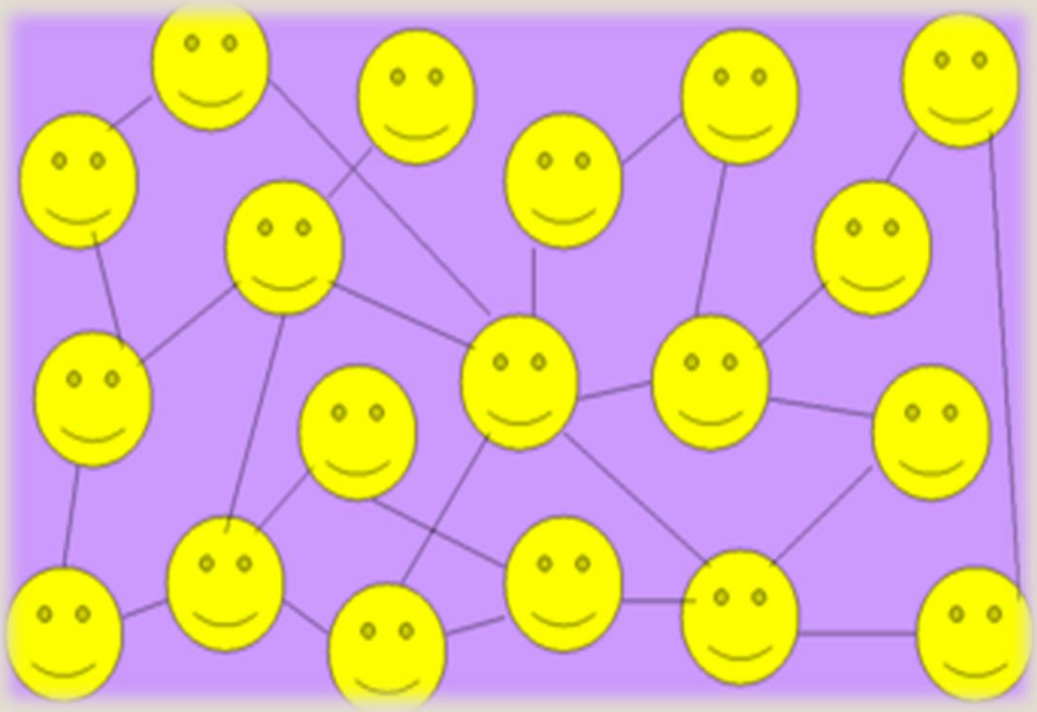
OKLA1029/ERIS320: TOIMIVA RYHMÄ

Keskiviikko 10.9.2025

emma.kostiainen@jyu.fi

Maanantai 8.9.	Tiistai 9.9.	Keskiviikko 10.9.	Torstai 11.9.	Perjantai 12.9.
Kohtaaminen osallisuuden avaimena	**Haasteellisten tilanteiden kohtaaminen ja ennaltaehkäisy**	**Toimiva ryhmä**	**Tunteet ja osallisuus**	**Mitä opin kohtaamisesta ja osallisuudesta?**
klo 9.15 - 12 **Suurryhmä** M103 Orientaatio viikkoon, tutustumista. Teemana kohtaaminen **klo 13.00 - 16** **Pienryhmä** Ryhmäytymistä ja tutustumista. Mitä haluan oppia tällä viikolla? Kokoontumispaikka oman pienryhmäsi sivuilla	**klo 9.15 - 11.00** **Suurryhmä** RUU D 104 Helena Opettajan tilannetaju **klo 12.00 - 14.00** **Pienryhmä** Opettajan tilannetajusta ja haastavista tilanteista Kokoontumispaikka oman pienryhmäsi sivuilla **klo 14.30 - 16 Pienryhmä ilman ohjaajaa** Ohjeet [linkki] pienryhmissä teeman työstämistä	**klo 9.15 - 11.00** **Suurryhmä** C1 Ryhmäilmiöt opettajan työn ytimessä **klo 12.00 - 16** **Pienryhmä** Aamun purku 1-2 h ryhmän itsenäistä työskentelyä Pelien/harjoitteiden suunnittelu ja purku Ohjeet itsenäiseen työskentelyyn [linkki]	**klo 9.15 - 13.00** **Pienryhmä** Tunteet ja osallisuus tunteiden merkitys opettajan ammattitaidossa Kokoontumispaikka oman pienryhmäsi sivuilla **klo 14.00 - 16** **Suurryhmä** AgB103 Aud 3 Tunteet kuuluu kaikille: opettajan ja oppilaiden tunteita tutkimassa (akvaariokeskustelu)	**klo 9.15 - 11** **Pienryhmä** Ryhmäprosessin päättäminen, kokemusten kokoamista Kokoontumispaikka oman pienryhmäsi sivuilla **klo 12.15 - 14** **Suurryhmä** RUU D104 Helena Mitä opimme kohtaamisesta, osallisuudesta ja itsestämme? Palautekeskustelu

Kerro minulle…



Luennon helmiä

- Pienissä ryhmissä:
  - Millaista ymmärrystä sain ryhmäilmiöihin, ryhmien dynamiikkaan ja ryhmäprosessien ohjaamiseen?
  - Tuokaa pohdintaanne parhaiten ilmentävä ajatus – helmi – koko ryhmälle kuvan muodossa
  - Tutkikaa kuvia rauhassa oheisesta linkistä ja valitkaa niistä osuvin

https://pixabay.com/fi/images/search/groups/





Ryhmäpaine?

- Mitä olet itse tehnyt / jättänyt tekemättä ryhmäpaineen vuoksi?
- Miten ryhmäpaine on kenties vaikuttanut tapaasi ajatella / vai onko vaikuttanut?

Asch-experiment

- Bing Videos

Mitä erityistä on koulussa toimivien ryhmien dynamiikassa?

VIRALLINEN OPETUKSEN KEHÄ

Koulu ja opettaja katsoo luokkaa ryhmänä oppilaita (ns. virallinen koulu)

- ”Opetusryhmät muodostetaan siten, että opetuksessa voidaan saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet” (OPS 2014, 14).
- ”Virallinen koulu jakaa uudet oppilaat luokkiin. Kun luokkia on samalla luokka-asteella useita, saa kukin luokka kirjaintunnuksen. [--] Koululuokka ei ole mikä tahansa ryhmä, sen koostumus on päätetty sen jäsenistä riippumatta” (Paju 2016).

NUORTEN VERTAISKEHÄ

Nuoret ja lapset katsovat heitä itseään yksilöinä ja luovat itse ryhmittymiä (ns. epävirallinen koulu)

- ” [Ryhmä]Jako tulee sisälle luokkaan, oppilaiden välille. Koulun ja luokan oppilaat ovat ”vertaisryhmä” (Salmivalli 2005) siinä mielessä, että he ovat iältään ja asemaltaan jotakuinkin yhdenveroiset. [--] Tämä vertaisryhmä toimii lukuisin eri tavoin tehdäkseen itsestään kaikkea muuta kuin vertaisryhmän, ja sille toiminta [koululuokassa] hyvin pitkälti perustuukin. **Oppilaina** kaikilla on tietyt yhtenevät ominaisuudet. **Nuorina ja lapsina** he ovat, ja tahtovat olla, erilaisia ja yksilöllisiä” (Paju 2016, 20).
- Oppilaiden ryhmien/ryhmittymien muodostamisen keinoja itsensä erottaminen muista ja muiden luokittelu (Paju 2016)

Näistä virallisista ja epävirallisista jaoista, erottautumisista ja jakamisista muodostuu luokkaryhmän dynamiikka

➢ tätä dynamiikkaa ohjaa opettaja/opettajatiimi asiantuntemuksellaan

Miksi ryhmäntuntemus ja ryhmien ohjaamisen taito on olennainen osa opettajankoulutusta?

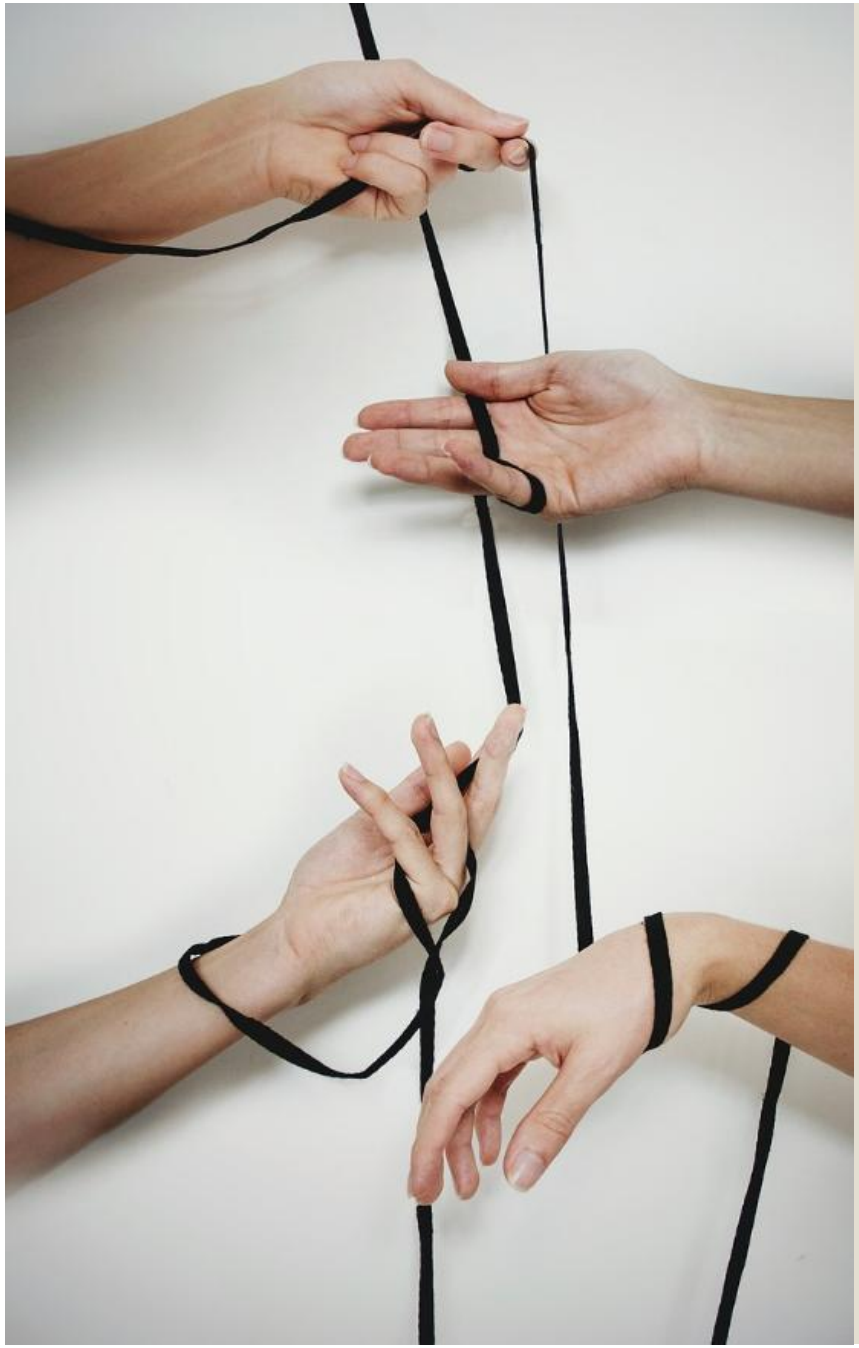
Nykyinen käsitys oppimisesta korostaa yhdessä oppimista:

”Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa toisten oppilaiden, opettajien ja muiden aikuisten sekä eri yhteisöjen ja oppimisympäristöjen kanssa. Se on yksin ja yhdessä tekemistä, ajattelemista, suunnittelua, tutkimista ja näiden prosessien monipuolista arvioimista. Siksi oppimisprosessissa on olennaista oppilaiden tahto ja kehittyvä taito toimia ja oppia yhdessä. Oppilaita ohjataan myös ottamaan huomioon toimintansa seuraukset ja vaikutukset muihin ihmisiin ja ympäristöön. Yhdessä oppiminen edistää oppilaiden luovan ja kriittisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoja sekä kykyä ymmärtää erilaisia näkökulmia.” (OPS 2014, 14.)

”Tulevaisuuden koulua rakentava toimintakulttuuri ja oppiva yhteisö syntyy opettajankouluttajien ja opiskelijoiden yhteistyönä. Sitä rakentavat paitsi samanmielisten, myös erilaisten näkemysten ja intressien kohtaaminen.”(JYU, OKL OPS 2020-2023.)

”Kykenet toimimaan yhteistoiminnallisesti vuorovaikutustilanteissa ja ryhmissä. Olet kykenevä ja kiinnostunut kuuntelemaan toista ja kykenevä viestimään erilaisissa vuorovaikutussuhteissa.” (JYU, OKL PROpe, Vuorovaikutusosaaminen ja moninaisuuteen liittyvä osaaminen.)

”Osaat ohjata heterogeenisiä opetusryhmiä sekä suunnitella ja toteuttaa oppimistilanteita siten, että ne vahvistavat oppilaiden osallisuutta ja kiinnittymistä oppimiseen ja kouluun” (JYU, OKL, PROpe, Pedagoginen osaaminen).



Mikä ryhmän/tiimin ohjaamisessa on olennaista?

Ryhmänohjauksessa toteutuvat ryhmän toimintaa määrittelevät perusehdot:

- ryhmällä on yhteiset tavoitteet ja kiinnostuksen kohteet,
- ryhmän jäsenet kokevat kuuluvansa ryhmään,
- ryhmä koetaan palkitsevana,
- ryhmän toimintaa kuvaa vuorovaikutteisuus, osallisuus/osallistavuus ja niihin panostetaan
- ryhmässä on yhteiset toimintaa sekä vuorovaikutusta ohjaavat säännöt
- ryhmän jäsenillä on selkeä käsitys omasta roolistaan ryhmässä

Ryhmän tavoitteellinen ohjaaminen:

- kehittää opiskelijan & lapsen vuorovaikutustaitoja ja tavoitteellista työskentelyä yhdessä
- vahvistaa osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia omaan oppimiseen
- kehittää vastuunottamista

(ks. esim. Isokorpi 2012; Klein ym. 2009; Nummenmaa & Lautamatti 2005)



Tauko



Tätä ryhmäilmiötä haluaisimme tutkailla tarkemmin…

- Muodostetaan 3 viiden hengen ryhmää
- Valitkaa jokin (esim. koulussa tapahtunut) haastava ryhmätilanne tai kehitelkää jokin mahdollinen haastava ryhmätilanne ja tehkää siitä joko
  - Lyhyt draama (jos tilanne on tapahtunut itselle, ei ko. henkilö saa olla draamassa omana itsenään)

  TAI
  - Stillkuva, jossa kaikki ryhmätilanteen osapuolet ovat

Emma ohjaa tilanteiden purun

OKLA1029-opintojakson kokonaisuus *

2,5 op

1,5 op

Orientoivaa opiskelua

- Orientoiva tehtävä: valittuun tarinaan syventyminen ja sen analyysi
- Vuorovaikutussuhteiden havainnointi & havaintojen koostaminen

Intensiiviviikko

- Ma: Kohtaaminen osallisuuden avaimena
- Ti: Haasteellisten tilanteiden kohtaaminen ja ennaltaehkäisy
- Ke: Toimiva ryhmä
- To: Tunteet ja osallisuus
- Pe: Mitä opin kohtaamisesta ja osallisuudesta?

Reflektointi

- Reflektoivaan osuuteen orientoituminen viikolla 39 (24.9. klo 14-16)
- CMI-konfliktinratkaisutyöpaja 6.10.
- Ryhmän itsenäistä työskentelyä (lukupiiri)
- Reflektointitapaaminen viikolla 43 (ke 22.10. Klo 14-16)

Arviointi:
Loppureflektio
(sis. sanallisen ja numeerisen itsearvioinnin
https://peda.net/id/5aea4608241

*) OKLA1029-työskentely sisältyy kokonaisuudessaan ERIS320:aan

Itsenäinen tehtävä klo ~14.00-16.00

(ohjeet löytyvät myös Peda.netistä)

RYHMÄN TUKEMINEN RYHMÄNÄ

ALEA IACTA EST!

- **Tehkää 3-4 pienryhmässä** ryhmän tutkimiseen, kehittämiseen ja/tai tukemiseen tai ryhmätaitojen harjoitteluun peli, leikki tai harjoitus.
  - Keksikää peliin/leikkiin/harjoitukseen käytettävä alusta itse (GoogleSites, PowerPoint, Word, Padlet jne.).
  - Miettikää pelin/leikin/harjoituksen tavoitteet ja mitä ryhmäilmiötä pelillä pyritään selvittämään, tukemaan tms.?
- **Koko ryhmänä**
  - Esitelkää oma peli/leikki/harjoitus ja sen (pedagoginen idea) kaikille.
  - Pelatkaa, tehkää harjoitus/leikki yhdessä

OHJE: aloittakaa pienryhmässänne aivoriihellä (heitelkää ja kirjatkaa mahd. paljon ideoita: aivoriihen ohjeet:

1. määrä korvaa laadun,
2. mitään ideoita ei arvioida eikä niistä keskustella,
3. toisen ideaa voi jatkaa.

Palauttakaa peli & ohjeet, kuva pelistä ym. oman ryhmän palautuskansioon.

Kirjallisuutta

- **H**irokawa, R. Y., Cathcart, R. S., Samovar, L. A. &. Henman, L. D. 2003. The nature of groups. Teoksessa R. Y. Hirokawa,, R.S. Cathcart,, L.A. Samovar & L.D. Henman (Toim.), Small group communication. Theory and practice. An anthology. Oxford: Oxford University Press, 1–2.
- **I**sokorpi, T. 2011. Ryhmän ohjaaminen. Verkkomateriaali saatavana http://staff.hamk.fi/~jenqvist/OOJsyksy2012/RyhmdynamAineistoa.pdf
- **K**lein, C., DiazGranados, D., Salas, E., Le, H., Shawn Burke, C., Lyons, R. & Goodwin, G.F. 2009. Does Team Building Work? Small Group Research 40 (2),181-222.
- **K**opakkala, A. 2005. Porukka, jengi, tiimi. Ryhmädynamiikka ja siihen vaikuttaminen. Helsinki: Edita.
- **N**ummenmaa, A. R. & Lautamatti, L. 2005. Ryhmässä ja yhdessä - opiskelun työprosessien ohjaus. Teoksessa A.R. Nummenmaa, M. Lairio, V. Korhonen & S. Eerola (toim.) Ohjaus yliopiston oppimisympäristöissä. Tampere: Tampere University Press, 103-117.
- **O**PS 2014. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. https://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf
- **P**aju. P. 2016. Koulua on käytävä. Etnografinen tutkimus koululuokasta sosiaalisena tilana. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura Verkkojulkaisuja 108. Verkkomateriaali saatavana http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/koulua_on_kaytava.pdf
- **S**almivalli, C. 2005. *Kaverien kanssa. Vertaissuhteet ja sosiaalinen kehitys*. Jyväskylä: PS-kustannus.